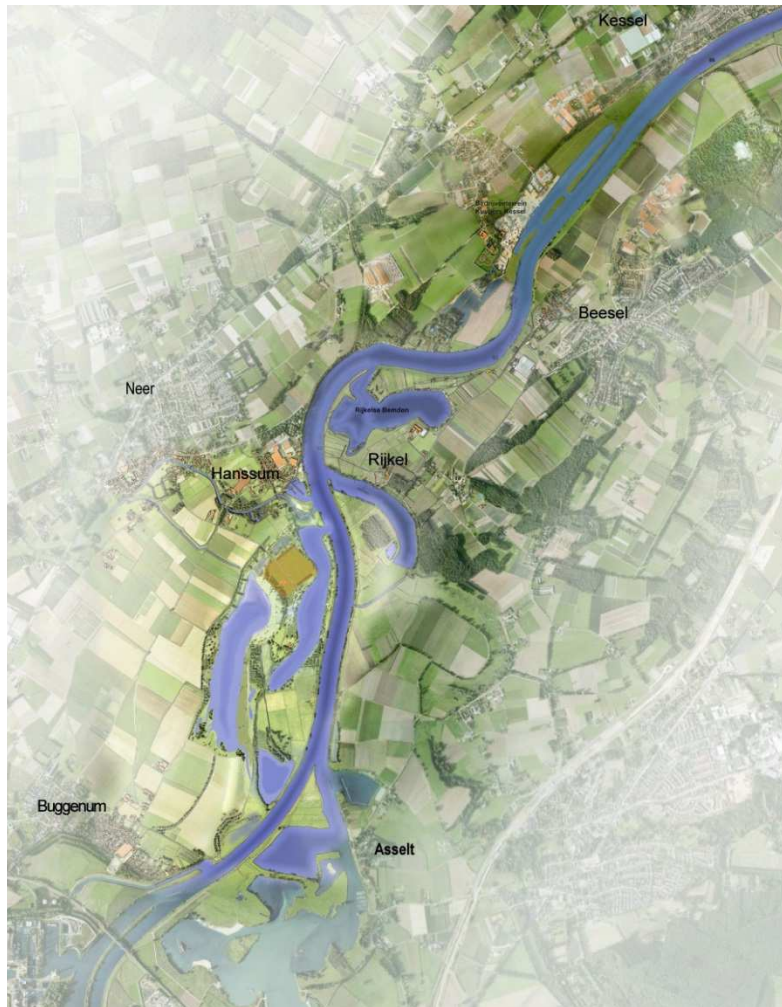

Integrale Gebiedsontwikkeling

Wijnaerden

Landbouweffect rapport (LER)

Landbouw Effect Rapport (LER) Wijnaerden

Analyse van de landbouwkundige effecten als gevolg van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden

Definitief

Opdrachtgever: Kuypers Kessel
T.a.v. de heer S. Westheim
Postbus 7844
5995 ZG KESSEL

Sweco Nederland B.V.
Eindhoven, 27 juli 2016

Verantwoording

Titel : Landbouw Effect Rapport (LER) Wijnaerden

Subtitel : Analyse van de landbouwkundige effecten als gevolg van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden

Projectnummer : 306016

Referentienummer : SWNL0194806

Revisie : 04

Datum : 27 juli 2016

Auteur(s) : D. Gijsbers (Sweco), J. van de Mortel (Groen en Co),
S. Westheim (Kuypers Kessel), B. Vergoossen (LLTB)

E-mail adres : dirk.gijsbers@sweco.nl

Gecontroleerd door : A. Meulenbroeks

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : S. Groot-Jebbink

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Sweco Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 88 811 66 00
F +31 30 310 04 14
www.sweco.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Onderzoekopzet en leeswijzer	5
2	Beleidskader	6
2.1	Provinciaal beleid	6
2.1.1	Ambitienota Limburgse Land- en tuinbouw Loont.....	6
2.1.2	Coalitie akkoord	7
2.1.3	POL 2014.....	8
2.1.4	Limburgs Kwaliteits menu (LKM)	10
2.2	Gemeentelijk beleid.....	10
2.2.1	Structuurvisie Leudal.....	10
2.2.2	Bestemmingsplan buitengebied.....	11
3	Huidig landbouwkundig gebruik	13
3.1	Eigendomssituatie	13
3.2	Huidig grondgebruik	14
3.3	Grondgebruik in de omgeving.....	15
4	Beschrijving van het planvoornemen, varianten en alternatieven	16
4.1	Planvoornemen	16
4.2	Alternatieven en varianten.....	17
4.2.1	Alternatieven	17
4.2.2	Varianten	19
5	Te verwachten effecten	20
5.1	Algemeen.....	20
5.2	Omvang van het areaal landbouwgrond dat wordt onttrokken	20
5.3	Aantal agrarische bedrijven dat wordt beïnvloed.....	21
5.4	Beïnvloeding van agrarische woningen.....	22
5.5	Beïnvloeding van grondwaterstanden	22
5.6	Beïnvloeding door watervogels (met name ganzen).....	23
6	Conclusie	24

1 Inleiding

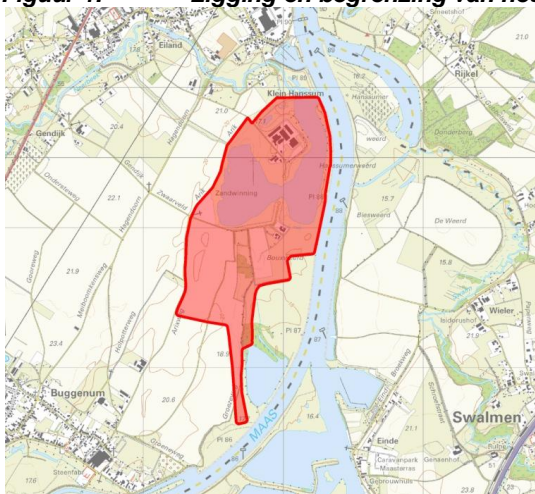
1.1 Aanleiding en doel

Sinds het jaar 1997 wordt door Zand- en Grindbedrijf Kuypers B.V. (ook wel Kuypers Kessel genoemd) gewerkt aan een ontgroning annex hoogwatergeul ten zuiden van de kern Neer, in de gemeente Leudal. Onder andere vanwege nieuwe eisen en beleidsambities ten aanzien van hoogwaterbescherming (meer 'ruimte voor de rivier'), is het initiatief ontstaan om ten zuiden en ten westen van de bestaande winlocatie een groter gebied te ontwikkelen. Het oorspronkelijke inrichtingsplan wordt daarom met de werkgroep Wijnaerden doorontwikkeld tot een volledig nieuw plan, waarbij een totale gebiedstransformatie tussen de haven van Hanssum en het gebied Bouxweerd plaats vindt en de bestaande intensieve veehouderij op de locatie Zwaarveld 1 wordt gesaneerd. Dit leidt uiteindelijk tot de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden, waarvan de ligging in figuur 1.1 is afgebeeld. Naast rivierverruiming in het kader van hoogwaterbescherming, komt er hierbij ook ruimte vrij voor andere ontwikkelingen, waaronder natuurontwikkelingen en rode ontwikkelingen. Daarnaast kunnen er dankzij dit project, middelen gegenereerd worden ten behoeve van initiatieven in de omgeving met een maatschappelijke meerwaarde. Deze projecten worden uiteindelijk door de gemeente bepaald (buiten de invloedssfeer van de initiatiefnemer), maar gedacht wordt aan een opwaardering en kwaliteitsimpuls van het Maasfront en de jachthaven Neer-Hanssum, ten noorden van het plangebied.

Voordat de uitvoering van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden kan worden opgestart, dienen diverse procedures te worden doorlopen. Er moet onder andere een nieuw bestemmingsplan voor het gebied worden opgesteld en er moet een ontgroningenvergunning worden aangevraagd. Gelet op de aard en omvang van de voorgenomen activiteiten in het gebied en de mogelijke gevolgen ervan voor de omgeving, is het volgens de Wet milieubeheer (Wm) wettelijk verplicht om gekoppeld aan de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgroningsvergunning een milieueffectrapportage (m.e.r.) uit te voeren.

In het MER worden de effecten van verschillende alternatieven en varianten voor de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden op de omgeving beschreven en beoordeeld. Ten behoeve van de bepaling van de landbouwkundige effecten is voorliggende notitie opgesteld.

Figuur 1. *Ligging en begrenzing van het plangebied*

1.2 Onderzoeksopzet en leeswijzer

In voorliggende notitie wordt ingegaan op de volgende landbouwkundige aspecten van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden:

- omvang van het areaal landbouwgrond dat wordt onttrokken;
- aantal en type bedrijven dat wordt beïnvloed;
- beïnvloeding van agrarische woningen;
- verandering in de ontsluiting;
- beïnvloeding van grondwaterstanden;
- gevolgen voor agrarische bebouwing en ontwikkelingsruimte.

Er worden zowel positieve als negatieve effecten in beeld gebracht, en zowel effecten tijdens de aanlegfase, als in de eindsituatie. Indien mogelijk, worden de effecten kwantitatief in kaart gebracht. Als deze gegevens ontbreken, wordt een kwalitatieve beschrijving van de effecten gegeven. De effecten worden in beeld gebracht op basis van algemeen beschikbare gegevens, andere specialistische onderzoeken die ten behoeve van het MER worden opgesteld en overleggen met buurtbewoners, voor zover deze bereid waren hun medewerking te verlenen.

Na dit inleidend hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 van deze rapportage ingegaan op het relevante beleidskader. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 het huidig landbouwkundig grondgebruik beschreven, gevolgd door een beschrijving van de varianten en alternatieven uit het MER in hoofdstuk 4. De te verwachten landbouwkundige effecten komen in hoofdstuk 5 aan bod, waarna in hoofdstuk 6 de belangrijkste conclusies samengevat zijn opgenomen.

2 Beleidskader

2.1 Provinciaal beleid

2.1.1 *Ambitienota Limburgse Land- en tuinbouw Loont*

Tot aan de eeuwwisseling is het Limburgse land- en tuinbouwbeleid sterk gericht geweest op de primaire, voedselproducerende bedrijven. De provincie Limburg zette in op structuurversterking, het terugdringen van de overlast voor het milieu en het verbeteren van natuur en landschap. Die keuzes pasten ook bij de wettelijke taken (Ruimtelijke Ordening, Wet Inrichting Landelijk Gebied, Natuurwetgeving) die de provincie moest vervullen. De provincie richtte zich in die jaren vooral op de ruimtelijke inpassing van de land- en tuinbouw.

De afgelopen tien jaar heeft een accentverschuiving plaatsgevonden. Onder impuls van de mondigere consument worden tegenwoordig meer eisen gesteld aan onder meer voedselkwaliteit, dierenwelzijn en leefbaarheid van het platteland. De provincie heeft als antwoord daarop het provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling (pMJP) ontwikkeld. Daarin is onder meer vastgelegd dat meer aandacht wordt besteed aan innovatie in de land- en tuinbouw, projectmatige gebiedsontwikkeling en versterking van de samenwerking met het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de andere overheden.

De provincie Limburg streeft voor de toekomst naar een ondernemend, leefbaar en omgevingsbewust platteland. In de *Ambitienota Limburgse Land- en tuinbouw Loont*, beschrijft de provincie haar ambitie als volgt: *De land- en tuinbouw in Limburg ontwikkelt zich verder als innovatieve sector met economisch gezonde bedrijven en vooruitstrevende ondernemers die duurzaam produceren en midden in de (lokale) samenleving staan. Het moet er uiteindelijk toe leiden dat in 2025 elk land- en tuinbouwbedrijf een lust voor zijn omgeving is.*

De land- en tuinbouw heeft een sterke grondpositie in Limburg. Ruim 60% van het Limburgs grondgebied is in bezit van boeren en tuinders. Agrariërs zitten daarom vaak aan tafel als gesproken wordt over bijvoorbeeld natuurontwikkeling, watervoorziening en bouwen op het platteland. Sterker, de boeren en tuinders bepalen in belangrijke mate hoe het Limburgse landschap er uit ziet en hoe gebieden zich ontwikkelen. In Zuid-Limburg vormt de grondgebonden landbouw het landschap en het decor voor de toeristische sector. Een aantrekkelijk woonklimaat, gecombineerd met regionale voedselproductie, gezondheid en recreatie, draagt hier bij aan het vestigingsklimaat. In het westelijk deel van Noord- en Midden-Limburg ligt de nadruk op intensieve productie en op de export van vers, technologie en kennis.

De landbouw kent ook minder positieve kenmerken. Stank, emissies, licht en geluid zorgen voor verstoringen in het milieu, de natuur en het woonklimaat. In een aantal gevallen is sprake van knelpunten (onder meer door stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, fijnstof en nitraat), die opgelost moeten worden of al deels zijn opgelost. Uit onderzoeken blijkt dat de milieudruk sinds medio 1980 dalende is. Enerzijds een gevolg van de invoering van de melkquotering en het mestbeleid en anderzijds dankzij milieubeleid dat gericht is op stimulering en toepassing van emissiearme technieken.

Daarnaast constateert de provincie dat steeds meer bedrijven stoppen. Het gevolg is leegstand en herbestemming van agrarische gebouwen. Ook dat kan consequenties hebben voor de omgeving. In het huidige tijdsgewricht is maatschappelijk verantwoord ondernemen allang niet meer voldoende. Van land- en tuinbouwbedrijven wordt vooral maatschappelijk toegevoegde waarde verwacht. Dat vraagt van agrarische ondernemers meer dan alleen voldoen aan de regels op het gebied van milieu of ruimtelijke ordening. Het vraagt ook om een actieve dialoog

met burgers, bestuurders en belangenbehartigers. De laatste jaren neemt de kritiek op de land- en tuinbouw toe. Op de intensiteit en de grootschaligheid waarmee wordt geproduceerd, maar ook op hoe boeren en tuinders omgaan met hun omgeving. De sector zal daarom meer inzicht moeten geven in de keuzes die zij maakt en de werkwijzen die zij hanteert. Zeker daar waar burgers weinig voeling hebben met wat de agrariër doet (en omgekeerd) zijn maatschappelijke wensbeelden en ondernemersbelangen steeds moeilijker verenigbaar.

In tabel 2.1 is een samenvatting van de SWOT-analyse van de Limburgse land- en tuinbouwsector opgenomen. Met name de schaalvergroting en milieuproblematiek zijn in dit kader relevant, evenals de verschralling van de bodem.

Tabel 2.1 SWOT-analyse van de Limburgse Land- en tuinbouwsector

Sterkten	Zwakten
<ul style="list-style-type: none"> - mondiale positie - innovatief klimaat - aanwezigheid kennis(-infrastructuur) - grote diversiteit aan bedrijvigheid (aanwezigheid gehele keten en cross-overs) - schaalgrootte afhankelijk van productiewijze - grote regionale afzetmarkt binnen 300 – 500 km 	<ul style="list-style-type: none"> - hoge financieringsdruk - hoge productiefactorkosten (arbeid, grondstoffen) - beperkte toegevoegde waarde, vooral primair product - beperkte ontwikkelingsmogelijkheden personeel - fysieke arbeidsomstandigheden - Imago - omgevingsbewustzijn
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - goede inpassing grootschalig naast kleinschalig - functieverdeling tussen grootschalig en kleinschalig - verhogen toegevoegde waarde via economische piramide - mogelijkheden voor diversificatie - behoefte aan maatschappelijke diensten - ontwikkeling bewust consumentengedrag - regionale productie - intensivering ketensamenwerking - slow food e.d. 	<ul style="list-style-type: none"> - regelgeving loopt achter op marktdynamiek/ lange procedures - kenniserosie bij overheden - kredietvertening - afnemend arbeidsaanbod - milieubelasting (onder andere stank) , milieudruk neemt toe - frage ontwikkelingen rondom mestverwerking en -afzet - verschralling van de bodem

2.1.2 Coalitie akkoord

In het coalitieakkoord 2012-2015 van de provincie Limburg wordt het belang van een zich volgens die drie P's (People, Planet, Profit) ontwikkelende land- en tuinbouw onderschreven: "Wij streven naar een duurzame en toekomstbestendige land- en tuinbouwsector, waarbij innovaties essentieel zijn om de gezondheid van mens en dier en de kwaliteit van de producten te vergroten. De noodzakelijke innovaties vragen een adequate schaal van de bedrijven. Soms noodzaak dat tot schaalvergroting, in andere gevallen ligt de innovatie juist in de kleinschaligheid zoals voorbeelden van biologische landbouw. Land- en tuinbouwbeleid vraagt om een samenhangende visie en daarop gebaseerde inzet van beschikbare instrumenten op ruimtelijk en milieu gebied."

In het daaropvolgende coalitieakkoord 2015-2019 is gesteld dat de provincie ernaar streeft om de hoge kwaliteit van het buitengebied – en daarmee de leefomgeving van alle Limburgers – te bevorderen. Daarom benoemt ze de volgende speerpunten:

- de ruimtelijke kaders bieden ruimte voor een gezonde bedrijfsvoering van streekeigen (familie) bedrijven met (grondgebonden) land- en tuinbouw;
- de binding met en inpassing in de omgeving van agrarische bedrijven wordt versterkt door (planologische) ruimte te creëren voor aanvullende activiteiten en diensten. Tegelijkertijd beperkt de provincie de vervuiling en overlast door consequent toezicht en handhaving van de geldende regels;
- vanuit het MKB-fonds komt er meer aandacht voor land- en tuinbouwbedrijven om familiebedrijven en nieuwe economische dragers daarvan te stimuleren;
- de provincie gaat dierenwelzijn en verduurzaming stimuleren door innovatie te ondersteunen bij agrarische bedrijven die doelgericht bezig zijn met productiebeheersing en het verbinden van hun activiteiten met natuur en landschap. Daarbij is er ook aandacht voor de facilitering

- van gezamenlijke innovaties bij (grotere) groepen ondernemers en het stimuleren van nieuw ondernemerschap;
- het beleid voor land- en tuinbouw zoals in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg vastgelegd wordt gehandhaafd. De Provincie voert zelf geen specifiek beleid dat schaalvergroting in de veeteelt stimuleert. Een volgend grootschalig Nieuw Gemengd Bedrijf wordt niet toegestaan totdat het bestaande Nieuw Gemengd bedrijf op alle aspecten objectief is geëvalueerd;
- tenslotte zoekt de provincie naar oplossingen voor situaties waar bedrijven hinder of overlast veroorzaken ook al voldoen zij aan de vergunningseisen. De methodiek zoals ontwikkeld uit de 'proeftuintjes Nederweert' kan daarbij inspiratie bieden.

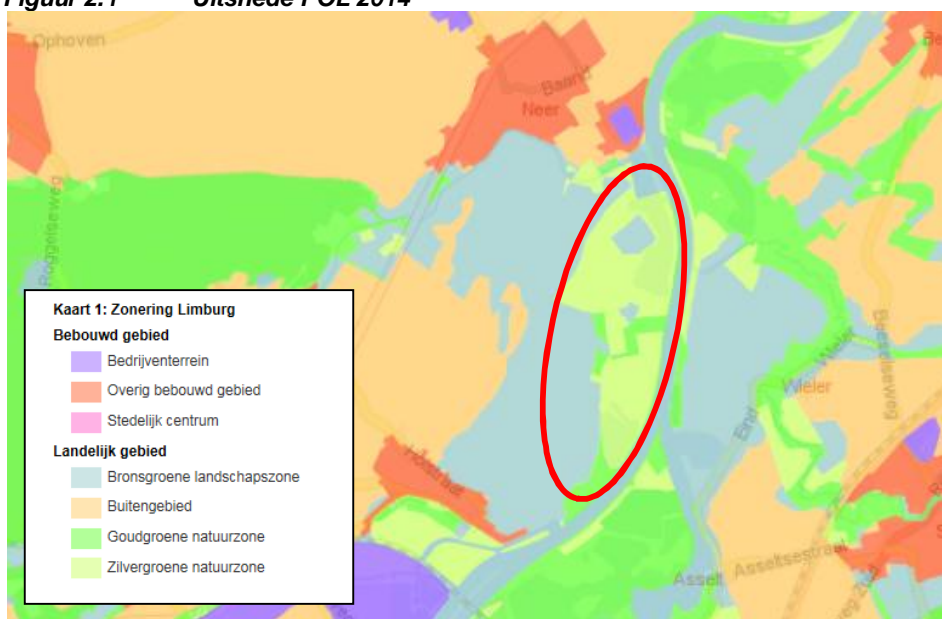
Ook zet de provincie vanuit een faciliterende en stimulerende rol in op vermaatschappelijking van natuur en landschap en streeft ze naar het koppelen van natuur en landschap aan maatschappelijk initiatief, ondernemerschap en economische dragers.

2.1.3 POL 2014

De hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid in de provincie Limburg, ook voor wat betreft de land- en tuinbouw, zijn vastgelegd in het Provinciale Omgevingsplan Limburg, POL 2014. De 'perspectieven' uit het POL van 2006 zijn vervangen door een beperkter aantal zones. De zones die op het plangebied van toepassing zijn, zijn afgebeeld in figuur 2.1. Hieruit blijkt dat:

- het plangebied grotendeels is gelegen in de 'zilvergroene natuurzone'. Deze is gedefinieerd als een zone in het landelijk gebied, bestaande uit landbouwgebieden waar grote kansen liggen voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Agrarisch natuurbeheer wordt in deze zone gestimuleerd;
- het gedeelte van het plangebied waar de grondstoffenwinning is voorzien, behoort tot de 'bronsgroene landschapszone'. Deze gebieden zijn minder zwaar beschermd dan de zilvergroene natuurzones. Het beleid is in deze gebieden gericht op de kwaliteit en het functioneren van het regionaal watersysteem, ontwikkeling van de landbouw in balans met de omgeving, versterking van de kernkwaliteiten van het landschap en cultuurhistorie en recreatief medegebruik;
- de bestaande intensieve veehouderij op de locatie Zwaarveld 1 is gelegen in een zogenaamd extensiveringsgebied. Dit is een gebied waarin het beleid is gericht op beëindiging en/of verplaatsing van de intensieve veehouderij en het bevorderen van de ontwikkeling van landschaps- en natuurwaarden, de realisatie van milieudoelen en waar mogelijk van recreatief medegebruik.

Figuur 2.1 Uitsnede POL 2014

In het POL 2014 heeft de provincie Limburg voor de land- en tuinbouwsector de ambitie geformuleerd dat deze zich ontwikkelt tot een innovatieve sector met economisch gezonde bedrijven en vooruitstrevende ondernemers die duurzaam produceren en midden in de samenleving staan. In 2025 is elk land- en tuinbouwbedrijf een lust voor zijn omgeving. De belangrijkste opgaven voor de toekomst van deze sector zijn:

- het als onderdeel van een duurzame productie terugdringen van de emissies naar lucht, water en bodem, in het bijzonder van ammoniak, geur, fijn stof, nitraat en gewasbeschermingsmiddelen;
- ruimte bieden aan doorgroei van bestaande land- en tuinbouwbedrijven, in een goede balans met omgevingswaarden;
- ruimte bieden voor de vestiging van nieuwe bedrijven; bij intensieve veehouderij- en glastuinbouwbedrijven focussen we daarbij op (een beperkt aantal) daarvoor geschikte locaties in het landelijk gebied;
- een perspectief bieden voor de ontwikkeling van agglomeratielandbouw op daarvoor geschikte locaties;
- kwaliteitsslag in het landelijk gebied door verduurzaming van bestaande agrarische bedrijven, hergebruik van leegkomende (beeldbepalende) gebouwen en sloop van de leegkomende bebouwing waar geen passend alternatief voor aanwezig is.

Verder wordt het van groot belang gevonden dat de sector en overheden samen werken aan het vergroten van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. De algemene stelregel is dat ontwikkelruimte wordt geboden op basis van een integrale kwaliteitsverbetering van de omgeving. Daarnaast wordt het van belang gevonden dat wordt ingezet op het benutten van groene grondstoffen ter vervanging van fossiele brandstoffen.

Veehouderij

Voor wat betreft de veehouderij wordt ingezet op het vrijwaren van kwetsbare gebieden van nieuwe ontwikkelingen. Uitbreiding of nieuwvestiging is in zogenaamde extensiveringszones niet toegestaan. Buiten extensiveringsgebieden is doorontwikkeling van intensieve veehouderijbedrijven wel mogelijk. Hervestiging heeft daarbij de voorkeur boven nieuwvestiging, gelet op de te verwachte leegstand in de agrarische sector. Zoals uit figuur 2.2 blijkt is het hele plangebied gelegen in een (paars gearceerd) extensiveringsgebied intensieve veehouderij.

Figuur 2.2 Ligging extensiveringsgebied intensieve veehouderij (paars gearceerd)

Bron: POL 2014, themakaart 11

Plantenteelt

Voor grondgebonden plantenteelt (boomteelt, fruitteelt, akkerbouw en vollegronds tuinbouw) biedt de provincie ruimte ontwikkelingsmogelijkheden, mits de ontwikkeling duurzaam van aard is.

Multifunctionele landbouw

Verbreding van de land- en tuinbouw met niet-agrarische nevenfuncties draagt bij aan een vitaal landelijk gebied. De ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden dienen daarbij te worden afgestemd op de regionale behoefte aan bijvoorbeeld detailhandel en verblijfsrecreatie. Hierbij is het van belang dat de nieuwe nevenfuncties geïntegreerd onderdeel uitmaken van de agrarische bedrijfsvoering en geen belemmering vormen voor omliggende functies.

Leegstand van agrarische gebouwen.

De provincie streeft ernaar dat vrijkomende agrarische bebouwing zoveel mogelijk wordt hergebruikt door de land- en tuinbouw, ter voorkoming van verdere versterking in het buitengebied. Als dat niet lukt, is mogelijk benutting voor alternatieve economische activiteiten aan de orde. Met name van monumentale en beeldbepalende objecten is hergebruik van belang. Toch zal niet alle leegstand opnieuw worden ingevuld en is sloop soms gewenst, om leegstand, verval en mogelijk ook illegaal gebruik te voorkomen.

2.1.4 Limburgs Kwaliteits menu (LKM)

Het principe van het Limburgs Kwaliteitsmenu (LKM) is ontwikkelingen in het buitengebied, die niet onaanvaardbaar zijn, te koppelen aan het versterken van de omgevingskwaliteit. De provincie wil het landschap, de natuur, cultuurhistorie bewaren en waar mogelijk verbeteren en versterken zonder het buitengebied "op slot te zetten".

Het Limburgs Kwaliteitsmenu gaat uit van het idee dat bebouwingmogelijkheden in het buitengebied leiden tot verlies van omgevingskwaliteit en dat dit verlies op een kwalitatieve wijze gecompenseerd dient te worden.

2.2 Gemeentelijk beleid*2.2.1 Structuurvisie Leudal*

In de Structuurvisie Leudal (vastgesteld d.d. 2 februari 2010) wordt ingezet op: 'Een groene parrel met dynamiek, een gemeente waarin het voor iedereen goed wonen, goed leven en goed werken is, nu en in de toekomst'. In deze structuurvisie ligt bewust de nadruk op de visie van de gemeente op de functionele ontwikkelingen van de diverse, ruimtelijk relevante onderwerpen. Wat betreft het beleid aangaande agrarische bedrijvigheid legt de gemeente het accent op het behouden en versterken van de bestaande agrarische bedrijvigheid binnen de gemeente Leudal in combinatie met het streven naar een goed woon- en leefklimaat.

De gemeente Leudal wijst geen landbouwontwikkelingsgebieden aan, maar faciliteert agrarische bedrijfsontwikkeling via maatwerk om de afweging te maken ten tijde van het verzoek. Daarnaast ondersteunt de gemeente initiatieven vanuit de markt met betrekking tot de verbreding van de bedrijfsvoering en/of bedrijfsbeëindiging.

Leudal is een gemeente met een grote agrarische sector. De bestaande agrarische bedrijvigheid in het buitengebied dient gekoesterd en zoveel mogelijk gefaciliteerd te worden, met behoud van omgevingskwaliteit. De zones, zoals aangeduid in het reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg, dienen hiervoor als basis. Vestiging van intensieve agrarische bedrijven dient plaats te vinden binnen de zoekgebieden zoals deze in het Reconstructieplan zijn aangegeven. Het gaat hierbij in principe om hervestiging van bestaande bedrijven en niet om nieuwvestiging.

2.2.2 Bestemmingsplan buitengebied

In november 2015 is het nieuwe bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Leudal vastgesteld. Ter voorbereiding op dit nieuwe bestemmingsplan heeft de gemeente Leudal de beleidsvisie bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Hierin wordt ingezet op de volgende speerpunten:

- **Vrijkomende agrarische bebouwing**

Bij het toekennen van de agrarische bedrijfsbestemming zal de afweging gemaakt worden of ter plaatse nog sprake is van een bestaand agrarisch bedrijf (bedrijfsmatige activiteit) of van een hobbymatige activiteit. Bij het bepalen of sprake is van een bestaand agrarisch bedrijf wordt een ondergrens van 20 Nge¹ (richtlijn) aangehouden of minder wanneer nevenactiviteiten ook meegenomen kunnen worden in de beoordeling. Bij minder dan 20 Nge (richtlijn) en onvoldoende compensatie met de nevenactiviteiten is sprake van een hobbymatige activiteit. De ondergrens van 20 Nge is vastgesteld naar aanleiding van het maatschappelijk debat.

- **Onbenutte delen van bouwblokken**

Onbenutte delen van bouwblokken worden in beginsel verkleind.

- **Ondergrens agrarische bedrijven bij nieuwvestiging**

Nieuwvestiging wordt alleen toegestaan indien sprake is van de oplossing van een knelpunt en een volwaardig agrarisch bedrijf. Een realistische ondergrens voor een volwaardig agrarisch bedrijf is 70 Nge. Alleen daarboven is sprake van een volwaardig agrarisch bedrijf. Bij nieuwvestiging wordt deze grens aangehouden als minimaal noodzakelijke bedrijfsomvang. Nevenactiviteiten worden hierin niet meegeteld.

- **Agroproductiepark**

Een agroproductie-/agrobusinesspark is een locatie waar een groot aantal logistieke functies binnen agroketens (distributie, handel, opslag) wordt gecombineerd met faciliteiten voor productie en verwerking.

De gemeente staat positief tegenover een agroproductiepark met een geconcentreerde vestiging van intensieve veehouderij. Voor een dergelijk bedrijventerrein zijn binnen de gemeente echter nog geen concrete plannen aanwezig.

Naar aanleiding van bovenstaande beleidsvisie heeft een breed maatschappelijk debat plaatsgevonden dat betrekking had op de toekomst van de intensieve veehouderij in Leudal. De belangrijkste uitkomsten van dit debat waren:

- geen scheiding van functies. In het buitengebied staat verweving voorop. Er is geen functie of belang dat bij voorbaat het primaat heeft. Maximaal moet worden gestreefd naar het naast elkaar bestaan van functies. Slechts ingeval sprake is van onverenigbaarheid is splitting aan de orde;
- de intensieve veehouderij vraagt een afzonderlijke benadering waarbij vanwege externe effecten niet aan scheiding valt te ontkomen;
- inpassen ontwikkelingen in omgeving vraagt meer aandacht. Inpassing dient meer te omvatten dan "het verbergen van de objecten"; kan ook betrekking hebben op bouwkundig ontwerp;
- geschikte (duurzame) locaties zo mogelijk reserveren voor agrarische bestemming, bijvoorbeeld wanneer bedrijven moeten verplaatsen;
- maatwerk leveren voor agrarische bouwblokken met ruimte voor de uitvoering van wettelijke taken en doelen op het terrein van duurzaamheid;
- kernrandzone benoemen/introduceren;
- flankerend beleid opstellen om knelpunten op te lossen;
- zoekgebieden LOG heroverwegen. Zijn ze nodig? Liggen ze op de juiste plaats?
- verdeeldheid met betrekking tot omvang intensieve bedrijven;

¹ NGE staat voor Nederlandse Grootte Eenheid, een in het verleden gebruikte norm om de economische omvang van een agrarisch bedrijf weer te geven.

- ontwikkeling van grootschalige intensieve veehouderij kan alleen plaatsvinden op duurzame locaties.

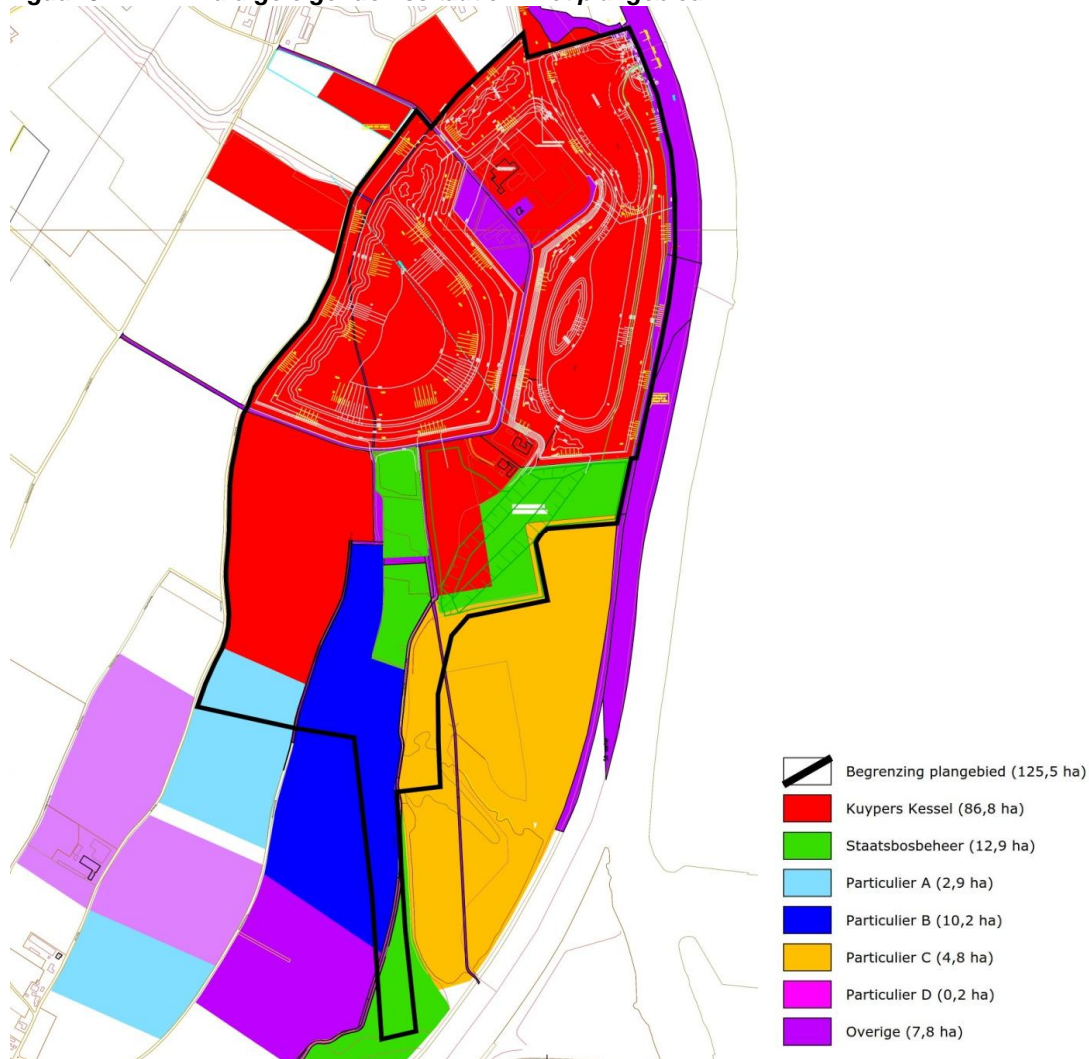
In het bestemmingsplan buitengebied zijn vervolgens vijf typen landschappen benoemd. Het plangebied is gelegen in het Rivierdallandschap. Dit deelgebied heeft een hoge mate van landschappelijke kwaliteit. De openheid met vergezichten, het landbouwkundige gebruik en de duidelijke landschappelijke structuur dragen hieraan bij. De oostzijde van het deelgebied is zeer aantrekkelijk door de aanwezigheid van de Maas met haar uiterwaarden. Daarnaast is in het bestemmingsplan geconstateerd dat de landbouw onder invloed van technische en wetenschappelijke ontwikkelingen steeds grootschaliger en efficiënter wordt. Bovendien wordt meer gebruik gemaakt van teeltondersteunende voorzieningen, zoals stellingen en plastic tunnels over de volle grond gewassen. Als deze voorzieningen hoger dan 1,5 meter zijn, dan zijn ze van invloed op de mate van openheid van een gebied. De landbouwkundige activiteiten zijn steeds minder grondgebonden en worden kennisintensiever (kassen, intensieve veehouderij). Hierdoor komt het ruimtegebruik soms letterlijk los van het land daaronder. Vooral die landschapstypen die hun karakter ontleen aan het natuurlijk fundament komen hierdoor onder druk te staan. Planologische ruimtereserveringen voor kennisintensieve teelten (o.a. kassen) en concentratie gebieden voor intensieve veehouderij op specifieke plekken zullen op termijn voor veranderingen in het landschap zorgen. Het veranderingsproces van primaire landbouw naar verbrede landbouw zorgt ervoor dat er meer andere (neven-) functies in het landelijk gebied verschijnen. Dit zijn functies, zoals een zorgboerderij, kamperen bij de boer, streekproducten, shortgolfbaan en survival.

3 Huidig landbouwkundig gebruik

3.1 Eigendomssituatie

In onderstaand figuur is de huidige eigendomssituatie afgebeeld. Het totale plangebied zoals dat is afgebeeld in figuur 1.1 heeft een oppervlakte van circa 125 ha. Hiervan is circa 86,8 ha (de rood ingekleurde percelen) momenteel in eigendom van de initiatiefnemer (waarvan 16,4 ha is verpacht aan derden en 70,4 ha in gebruik is als bestaande hoogwatergeul / winlocatie / agrarisch natuurbeheer). Daarnaast is circa 13 ha in eigendom van natuurorganisaties (groen gearceerd) en 25,9 ha in eigendom van derden, veelal agrariërs (blauw, oranje en geel gearceerd) en de gemeente Leudal.

Figuur 3.1 Huidige eigendomssituatie in het plangebied

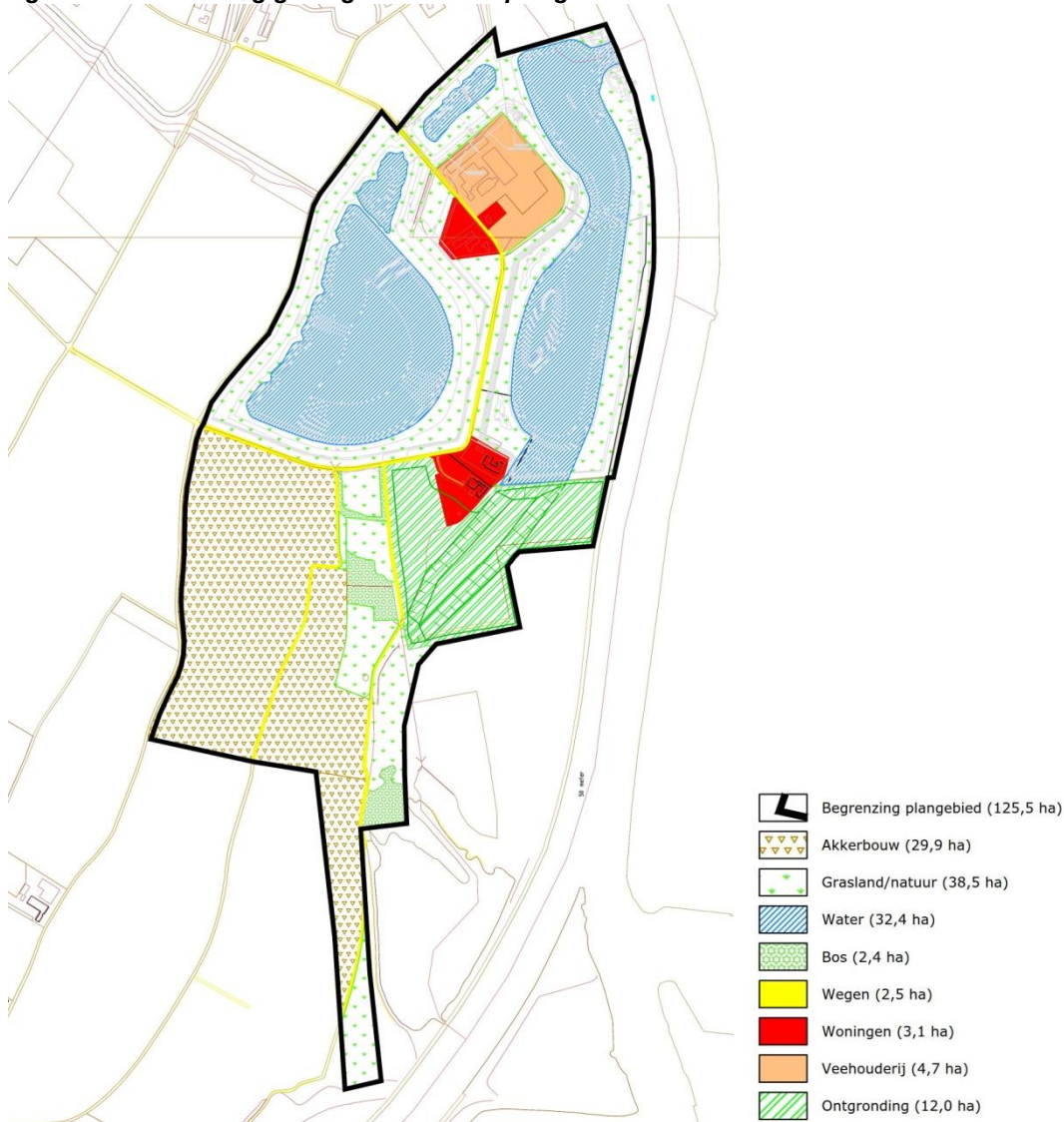

3.2 Huidig grondgebruik

Naast de huidige eigendomssituatie is ook het huidig grondgebruik relevant. Deze is in figuur 3.2 weergegeven. Hieruit blijkt dat van de circa 125 ha van het plangebied ruim 70 hectare (het noordelijk deel) bestaat uit de bestaande en reeds afgeronde delfstoffenwinning/hogwatergeul en/of al is ingericht als natuurgebied. In het zuidelijk deel van het plangebied is circa 30 ha in gebruik als akkerbouwgebied en is 11 ha in gebruik als bos/natuur (hiervan heeft Staatsbosbeheer overigens een deel van het grasland weer verpacht aan derden).

Aan de straat Zwaarveld, tussen het Oog en de bestaande hoogwatergeul zijn drie woningen gesitueerd. Het betreft de agrarische woning behorende bij de intensieve veehouderij op de locatie Zwaarveld 1, een agrarische woning op daaraan grenzend op de locatie Zwaarveld 3 en een reguliere burgerwoning aan de overzijde van de straat op de locatie Zwaarveld 2. Aan de straat Wienerte, direct ten noorden van de afrondingsvergunning, zijn twee cultuurhistorisch waardevolle burgerwoningen gesitueerd.

Figuur 3.2 Huidig grondgebruik in het plangebied

3.3 Grondgebruik in de omgeving

Aan de oostzijde van het plangebied ligt de Maas, aan de noordzijde liggen de Neerbeek en de haven van Hanssum, ten zuiden ligt het natuurgebied de Bouxweerd.

Vooraf de percelen ten westen van het plangebied tot aan de Napoleonsweg (in het Buggenumse Veld) kennen een agrarisch gebruik, en zijn relevant voor voorliggende landbouwkundige effectenstudie.

De gronden tussen het plangebied zijn thans vooral in gebruik als grasland en akkerbouw (voornamelijk maïs). Aan de Napoleonsweg, op ongeveer 1,3 km afstand van het plangebied realiseert het bedrijf Nunhems Netherlands B.V., gespecialiseerd in de research, veredeling, productie en verkoop van groentezaden, momenteel een nieuwe vestiging van haar bedrijf. In dit verband wordt onder andere op een perceel van ruim 44 ha in totaal 21 ha glasopstand gerealiseerd. De rest van het terrein is onder andere bestemd voor buitenteelt, waterberging en parkeervoorzieningen.

4 Beschrijving van het planvoornemen, varianten en alternatieven

4.1 Planvoornemen

De integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden bestaat uit een aantal planonderdelen die nauw met elkaar samenhangen en elkaar versterken, te weten hoogwaterbescherming, rode ontwikkeling en sanering van het aanwezige intensieve veehouderij (IV) bedrijf, recreatieve ontwikkeling, bouwgrondstofwinning, natuurontwikkeling en het leveren van een bijdrage aan projecten met maatschappelijke meerwaarde in de omgeving. Onderstaand wordt kort op deze onderdelen ingegaan. Voor een uitgebreidere beschrijving wordt verwezen naar het MER voor de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden.

Hoogwaterbescherming

Om het gebied tussen Roermond en Venlo ook in de toekomst goed te blijven beschermen tegen hoogwateroverlast wordt ten westen van de bestaande hoogwatergeul bij Neer-Hanssum een tweede, grotere hoogwatergeul aangelegd die leidt tot waterstandsdeling op de Maas. De bestaande plas ('Het Oog') wordt getransformeerd en zal onderdeel uitmaken van de hoogwatergeul. Ten zuiden van 'Het oog' vindt vervolgens delfstofwinning plaats (zie onder). Dit gedeelte wordt vervolgens verlengd met een droge geul naar de Kerkeweerd.

Rode ontwikkeling en sanering van het aanwezige IV-bedrijf

Op de locatie Zwaarveld 1 is momenteel een grootschalige intensieve veehouderij ('locatie Verheijen', ruim 3.000 zeugen) gevestigd. Dit bedrijf is door Kuypers Kessel, de initiatiefnemer van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden, aangekocht en zal als onderdeel van de voorgenomen activiteiten worden ontmanteld. De bebouwing wordt gesloopt en de bodem wordt zonnig gesaneerd, maar het bestaande maaiveldniveau (een terpachtige verhoging in het landschap) blijft gehandhaafd. Op deze locatie kan vervolgens verblijfsrecreatieve ontwikkeling worden gerealiseerd. Indien dit plaatsvindt, worden ook de twee agrarische woningen op Zwaarveld 2 en 3 direct grenzend aan het IV-bedrijf op de locatie Verheijen (Zwaarveld 1) aangekocht en gesaneerd.

De twee bestaande cultuurhistorisch waardevolle agrarische woningen aan de locatie Wienerte worden getransformeerd tot reguliere woningen en er wordt een woning bijgebouwd.

Recreatieve ontwikkeling

De gemeente Leudal heeft ambities om in het gebied meer recreatieve activiteiten te ontwikkelen en een sterkere relatie met de Maas te realiseren. Intensieve vormen van recreatie passen hier niet maar zijn voorzien in het Maasplassengebied bij Roermond. Extensieve vormen van recreatie zijn hier wel goed mogelijk en wenselijk. Als onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden wordt voorzien in de realisering van nieuwe recreatieve wandel- en fietsroutes door het gebied, met kleinschalige ondersteunende voorzieningen zoals bankjes, picknickplaatsen etc. en worden de oevers aangepast om vismogelijkheden uit te breiden. Daarnaast zal de zeilschool die nu in de haven van Hanssum is gesitueerd in de toekomst gebruik gaan maken van de bestaande (eerste) hoogwatergeul als oefenterrein.

Bouwgrondstofwinning

Om te kunnen voorzien in de regionale behoefte aan hoogwaardige bouwgrondstoffen en om een financiële motor voor een aantal kostenfactoren uit de integrale gebiedsontwikkeling te genereren, vindt delfstoffenwinning plaats. Ten zuiden van het Oog wordt gedurende een periode van 15 tot 20 jaar in totaal 6.000.000 m³ materiaal gewonnen (gemiddeld 350.000 m³ per jaar).

Natuurontwikkeling

Als gevolg van realisering van de voorgenomen activiteiten zal in het noordelijk deel van het plangebied natuur worden ontwikkeld, in combinatie met extensief recreatief medegebruik van het gebied (zie eerder). Dit gebied wordt beheerd door grote grazers (agrarisch natuurbeheer). Het zuidelijk deel van het plangebied zal na afloop van de aanleg van de tweede hoogwatergeul worden ingericht als natuurgebied in combinatie met extensief recreatief medegebruik.

Het leveren van bijdrage aan projecten met maatschappelijke meerwaarde in de omgeving.

In de oriënterende fase is met de gemeente Leudal en de plaatselijke omgeving van gedachten gewisseld over de maatschappelijke meerwaarde die een uitbreiding van de bestaande grondstoffenwinning onder andere voor het Maasfront van Hanssum diende te realiseren. De planvorming en concretisering hiervan vinden volledig plaats buiten de invloedssfeer van Kuypers Kessel, de initiatiefnemer van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden. Daarom maken deze geen onderdeel uit van de voorgenomen activiteiten. Wel is er afgesproken dat er vanuit de gebiedsontwikkeling een 'fonds' wordt gevormd van waaruit de gemeente dergelijke projecten kan financieren. De hoogte van dit fonds hangt af van de toekomstige invulling van dit gebied (c.q. het opbrengend vermogen van de integrale gebiedsontwikkeling).

4.2 Alternatieven en varianten

4.2.1 Alternatieven

In het MER worden de effecten uitgewerkt voor de verschillende inrichtingsalternatieven voor de hierboven beschreven voorgenomen activiteiten. In figuur 4.1 zijn deze samengevat afgebeeld.

Nulalternatief

In het nulalternatief vindt de realisatie van de voorgenomen activiteiten niet plaats en zullen het plangebied en de omgeving ervan zich autonoom ontwikkelen. Dit betekent dat het noordelijk gedeelte van het plangebied conform het eindplan van de vigerende vergunning wordt ingericht als natuurgebied en in het zuidelijk deel van het plangebied het bestaande agrarisch grondgebruik wordt voortgezet. Ook de intensieve veehouderij op de locatie Verheijen (Zwaarveld 1) en de twee bestaande agrarische woningen direct hieraan grenzend blijven in dit alternatief voortbestaan. Dit geldt ook voor de twee agrarische woningen op Wienerte.

In de omgeving van het plangebied is de bedrijfsverplaatsing van het bedrijf Wijers aangemerkt als autonome ontwikkeling die deel uitmaakt van het nulalternatief. Dit bedrijf zal zich in de toekomst verplaatsen van de Poelakkerweg 3 in Buggenum naar de Meiboomkensweg, op ongeveer 350m ten westen van het plangebied Wijnaerden, en al zich hier uitbreiden (thans 110 melkkoeien en 80 stuks rundvee, in de toekomst 190 melkkoeien en 50 stuks vrouwelijk jongvee).

Alternatief 1

Het belangrijkste verschil in dit alternatief ten opzichte van het planvoornemen is dat in dit alternatief het IV-bedrijf op de Locatie Verheijen wel wordt gesaneerd en ontmanteld, maar het gebied vervolgens natuurlijk wordt ingericht of als kleinschalig cultuurlandschap. Voor wat betreft de overige aspecten zijn deze (landbouwkundig gezien) gelijk aan het planvoornemen. De twee agrarische woningen op Wienerte worden getransformeerd tot reguliere woningen en er wordt een woning extra gebouwd. De twee agrarische woningen op de locatie Zwaarveld, nabij de locatie Verheijen blijven in dit alternatief als zodanig behouden.

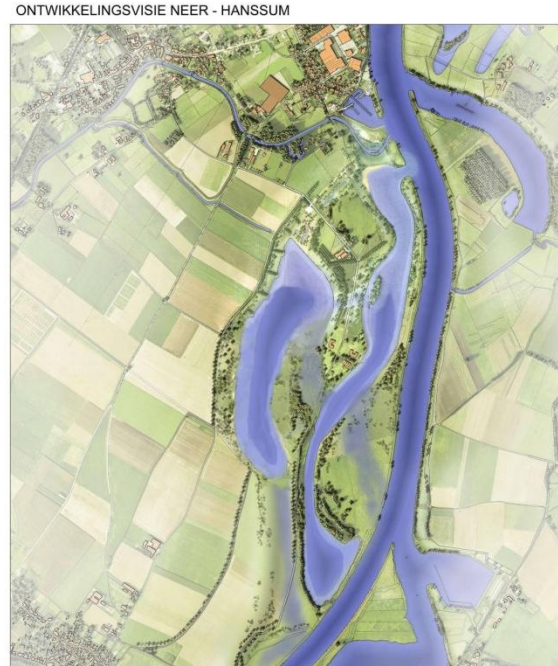
Alternatief 2

In dit alternatief wordt de locatie Verheijen Zwaarveld 1 (inclusief de twee aangrenzende agrarische woningen Zwaarveld 2 en Zwaarveld 3) volledig geamoveerd en gesaneerd. Het gebied wordt vervolgens opgehoogd om hier hoogwatervrij nieuwe recreatieve verblijfseenheden inclusief bijbehorende voorzieningen te kunnen realiseren. Van de twee cultuurhistorisch waardevolle objecten op Wienerte blijft er één behouden als particuliere woning, en wordt het andere object getransformeerd tot een horeca-steunpunt met een bruto vloeroppervlakte van circa 250 m².

Figuur 4.1 Inrichtingsalternatieven uit het MER

Nulalternatief

Alternatief 1

Alternatief 2

Alternatief 3

Alternatief 3

Voor wat betreft het onderdeel landbouw is dit alternatief gelijk aan het tweede alternatief. Het grootste verschil is gelegen in de inrichting van het noordelijk deel van het plangebied. Er wordt hier een eilandachtige situatie gecreëerd waardoor een maximaal doorstroombaar uiterwaardenlandschap ontstaat.

Vervallen alternatief: Masterplan Maasplassen

In het Masterplan Maasplassen zijn eerste ideeën over de transformatie van dit gebied opgetekend. Dit plan ging uit van een integrale verlaging van het gebied tot circa 1 meter boven het stuwpeil. De intensieve veehouderij wordt geamoveerd en er wordt een smalle watervoerende hoogwatergeul aangelegd, gecombineerd met een grotere droge hoogwatergeul. Om de gewenste landschappelijke situatie te realiseren, worden bovendien alle bestaande winplassen in dit alternatief gedempt. De verblijfsrecreatie was voorzien in een separaat deel dat aanvullend aan de landbouw zou moeten worden onttrokken. Door DLG is in de versnellingskamer gesteld dat hier enorme kosten en beperkte winningsmogelijkheden, aanwezig zijn, waardoor op voorhand gesteld dat dit alternatief niet haalbaar is en dat ook nooit kan worden zonder een zeer substantiële bijdrage vanuit de Rijksoverheid. Omdat de prioriteiten waarschijnlijk elders in Nederland liggen, ligt deze bijdrage niet voor de hand. Aangezien in een MER alleen 'realistische' alternatieven worden onderzocht, is tijdens het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) besloten dit plan niet mee te nemen in het MER.

4.2.2 Varianten

Naast bovengenoemde inrichtingsalternatieven, worden in het MER nog varianten voor specifieke onderdelen uit het plan uitgewerkt. Het betreft:

- het wel of niet betrekken van het project 'herontwikkeling industrieterrein en aanleg hoogwatergeul Meeuwissenhof';
- de methodiek van winnen: ofwel met behulp van een additionele bagger/zandzuiger met ter plaatse een aanwezige drijvende verwerkingsinstallatie en afvoer van het bewerkt product per schip; ofwel met behulp van een elektrisch aangedreven knijper, waarbij het gewonnen ruwe materiaal (toutvenant) per schip wordt vervoerd naar de verwerkingslocatie van de initiatiefnemer in de haven van Kessel;
- de wijze van winnen: ofwel winning met een open verbinding met de Maas conform bovengeschreven methodiek en conform de bestaande winning; ofwel winning met een gesloten verbinding met de Maas waarbij het gewonnen toutvenant met een transportband naar een laad-/loswal wordt getransporteerd; ofwel integrale winning (voor de voet weg), eventueel met peilopzet in 'het oog' of met een leem scherm op de westelijke oever ter mitigatie van eventuele grondwaterstandseffecten op het Leudal.

5 Te verwachten effecten

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste te verwachten landbouwkundige effecten als gevolg van de voorgenomen realisering van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden:

- omvang van het areaal landbouwgrond dat wordt onttrokken;
- aantal agrarische bedrijven dat wordt beïnvloed;
- beïnvloeding van agrarische woningen;
- beïnvloeding van grondwaterstanden;
- beïnvloeding door watervogels (met name ganzen).

Er worden zowel positieve als negatieve effecten in beeld gebracht, en zowel effecten tijdens de aanlegfase, als in de eindsituatie. Indien mogelijk, worden de effecten kwantitatief in kaart gebracht. Als deze gegevens ontbreken, wordt een kwalitatieve beschrijving van de effecten gegeven. De effecten worden in beeld gebracht op basis van algemeen beschikbare gegevens, andere specialistische onderzoeken die ten behoeve van het MER worden opgesteld en overleggen met buurtbewoners, voor zover deze bereid waren hun medewerking te verlenen.

5.2 Omvang van het areaal landbouwgrond dat wordt onttrokken

Nulalternatief

In het nulalternatief blijft het bestaande grondgebruik gehandhaafd. Dit betekent dat het noordelijk deel van het plangebied (waar de bestaande ontgronding plaatsvindt of heeft plaatsgevonden) wordt ingericht als natuurgebied en kleinschalig cultuurlandschap. Dit gebied wordt beheerd door grote grazers (agrarisch natuurbeheer).

In het zuidelijk deel blijft het agrarisch grondgebruik gehandhaafd. In dit alternatief, dat als referentiekader voor de effectbeschrijving van de overige alternatieven fungeert, wordt dus geen landbouwgrond onttrokken ten opzichte van de huidige situatie.

Alternatief 1

In dit alternatief zal het bestaande landbouwkundig gebruik in het zuidelijk deel van het plangebied (totaal circa 29,9 ha akkerbouwgebied, zie figuur 3.2) volledig verdwijnen. Dit wordt als negatief effect aangemerkt (-).

Alternatief 2

Ook in dit alternatief zal het bestaande landbouwkundig gebruik in het zuidelijk deel van het plangebied volledig verdwijnen. Dit wordt als negatief effect (-) aangemerkt. Omdat de omvang van het aan de landbouw te onttrekken gebied even groot is, scoort alternatief 2 gelijk aan alternatief 1 op dit criterium.

Alternatief 3

Voor wat betreft dit criterium scoort ook alternatief 3 gelijk aan de twee andere inrichtingsalternatieven. Het grootste verschil is gelegen in de inrichting van het noordelijk deel van het plangebied. Er wordt hier een eilandachtige situatie gecreëerd waardoor een maximaal doorstroombaar uiterwaardenlandschap ontstaat, maar dit gebied heeft op dit moment al geen landbouwkundige functie meer. Omdat de omvang van het aan de landbouw te onttrekken gebied daarmee dus even groot is als in alternatief 1 en 2 is op dit criterium ook voor alternatief 3 een effectscore 'min' (-) toegekend.

Varianten

Toepassing van de in paragraaf 4.2.2 genoemde varianten leiden voor wat betreft dit criterium niet tot andere effectscores.

Noot. Hierbij wordt opgemerkt dat in het vervallen alternatief dat was genoemd in het Masterplan maasplassen het een extra zoekgebied voor verblijfsrecreatie van ruim 23 ha was opgenomen, dat in de andere alternatieven in het plangebied Wijnaerden is geïntegreerd. Dit betekent dat in dit alternatief 20 ha extra aan de landbouw zou moeten worden onttrokken, hetgeen door met name de LLTB in het voortraject als ongewenst is beschouwd. Dit zou dan als een aanvullend negatief effect worden beoordeeld.

5.3 Aantal agrarische bedrijven dat wordt beïnvloed

Nulalternatief

In dit alternatief blijft het bestaande grondgebruik gehandhaafd. Het aantal bedrijven dat wordt beïnvloed is derhalve nul. Hierbij wordt opgemerkt dat verschillende agrarische bedrijven binnen het plangebied de afgelopen jaren op vrijwillige basis hun gronden op vrijwillige basis aan de initiatiefnemer hebben verkocht, voornamelijk omdat ze geen toekomstperspectief voor hun bedrijfsvoering zagen.

Alternatief 1

In dit alternatief wordt de intensieve veehouderij (4,7 ha grondoppervlakte) op de locatie Verheijen volledig gesaneerd. Omdat deze is gelegen in een extensiveringsgebied, wordt hiermee invulling gegeven aan het provinciaal en gemeentelijk beleid dat in hoofdstuk 2 van deze notitie is beschreven. Dit wordt vanuit het oogpunt van Ruimtelijke Ordening als een groot positief effect (++) aangemerkt.

In het zuidelijk deel van het plangebied worden drie agrarische bedrijven direct beïnvloed. Deze bedrijven hebben respectievelijk 2,9 10,2 en 0,2 ha rond binnen het plangebied in eigendom. Deze drie eigenaren hebben binnen dit plangebied geen opstallen, maar enkel akkerland (effectscore '-').

Daarnaast heeft de initiatiefnemer een deel van haar gronden (16,4 ha) momenteel verpacht aan agrarische bedrijven. Dit betreft geliberaliseerde pacht met een looptijd van één jaar. Momenteel zijn de gronden verpacht aan drie agrarische bedrijven, maar dit aantal varieert van jaar tot jaar (effectscore '0/-').

Staatsbosbeheer heeft tenslotte een deel van haar grasland aan een agrarisch bedrijf voor de duur van zes jaar verpacht aan één bedrijf (effectscore '0/-').

Op basis van het huidige grondgebruik en bestaande pachtcontracten worden er dus in totaal zeven agrarische bedrijven nadelig beïnvloed (drie agrarische bedrijven met grondeigendom, drie agrarische bedrijven die grond pachten van de initiatiefnemer en een agrarisch bedrijf dat grond pacht van Staatsbosbeheer).

Op grond van het bovenstaande is per saldo sprake van een negatieve effectscore (-)

Alternatief 2

Op dit criterium scoort alternatief 2 gelijk aan alternatief 1. Ook hier is een negatieve effectscore (-) aan de orde.

Alternatief 3

Op dit criterium scoort alternatief 3 gelijk aan de twee andere inrichtingsalternatieven. Ook hier is een negatieve effectscore (-) aan de orde.

Varianten

Toepassing van de in paragraaf 4.2.2 genoemde varianten leiden voor wat betreft dit criterium niet tot andere effectscores.

5.4 Beïnvloeding van agrarische woningen*Nulalternatief*

Zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven, zijn er twee agrarische woningen in het plangebied aanwezig (Zwaarveld 1 en Zwaarveld 3), en drie reguliere burgerwoningen (Zwaarveld 2, Wienerte 1 en Wienerte 3)

Alternatief 1

De twee agrarische woningen op de locaties Zwaarveld 1 en Zwaarveld 3 blijven in dit alternatief gehandhaafd, maar zullen transformeren van een agrarische woning naar een reguliere burgerwoning omdat het koppeling met het agrarisch bedrijf hier vervalt. Omdat de woning wel blijft bestaan, is dit als een beperkt negatief effect aangemerkt (effectscore '0/-').

Alternatief 2

In dit alternatief worden de twee agrarische woningen door de initiatiefnemer van de integrale gebiedsontwikkeling verworven en gesaneerd (evenals de burgerwoning op de locatie Zwaarveld 2). Dit wordt als een negatief effect gezien (effectscore -).

Alternatief 3

Voor wat betreft dit criterium scoort alternatief 3 gelijk aan het tweede alternatief (effectscore 0/-).

Varianten

Toepassing van de in paragraaf 4.2.2 genoemde varianten leiden voor wat betreft dit criterium niet tot andere effectscores.

5.5 Beïnvloeding van grondwaterstanden*Nulalternatief*

In het nulalternatief wordt de huidige ontgronding afgerond. blijft het agrarisch grondgebruik in het zuidelijk deel gehandhaafd. Effecten op grondwaterstanden zijn niet aan de orde, zo blijkt uit het hydrologisch onderzoek dat ten behoeve van de afrondingsvergunning is opgesteld. Daarin is geconcludeerd dat "de 5 cm verlagingsslijn van grondwaterstijghoogten in het watervoerende pakket maximaal tot ca. 800 m westelijk van de afrondingsvergunning reikt en dat deze verlaging van de grondwaterstijghoogten geen noemenswaardig effect voor de landbouw heeft".

Alternatief 1

In het hydrologisch onderzoek dat in het kader van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden door Antea Group is opgesteld, is gesteld dat in het gebied ten westen van de Maas, rondom het plangebied, tot aan de Neerbeek geen voor grondwaterstandveranderingen gevoelige landbouwgronden aanwezig zijn omdat de grondwaterstijghoogten in het watervoerende pakket diep beneden maaiveld liggen. De dichtstbijzijnde landbouwgronden die gevoelig zijn voor een daling van de grondwaterstand liggen ca. 1,5 km ten noorden van de Neerbeek, die van het Leudal naar de Maas stroomt en nabij de Maas de nevengeul van de zandwinning Neer aan de noordkant op enkele honderden meters afstand passeert.

Uit de hydrologische modelberekeningen blijkt dat de grondwaterstandeffecten die worden verwacht als gevolg van de integrale gebiedsontwikkeling, geen effect hebben op het landbouwkundig gebruik in de omgeving (effectscore 0).

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een open verbinding tussen Het Oog en de bestaande hoogwatergeul zodat de schepen met gewonnen materiaal vanuit Het Oog de Maas op konden varen richting de verwerkingsinstallatie van de initiatiefnemer in Kessel-Eik. Deze opening is sinds oktober 2015 weer gesloten. Sindsdien is de grondwaterstand ongeveer 1 meter gestegen, hetgeen positief wordt aangemerkt omdat daardoor minder diep gepompt hoeft te

worden door agrariërs in de omgeving ten behoeve van beregening van de percelen. Door de aanleg van de tweede hoogwatergeul als onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden kunnen grondwaterstanden licht dalen, maar deze zal hoger komen te liggen dan de afgelopen jaren het geval is geweest.

Als gevolg van de realisering van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden stijgt het areaal oppervlaktewater op de hogere gronden dat wordt gevoed van uit het schone grondwater. Hiermee wordt tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de verdrogingsdoelstellingen die in het Deltaprogramma Rivieren zijn opgenomen.

Alternatief 2

Voor wat betreft dit criterium scoort alternatief 2 gelijk aan het eerste alternatief (effectscore 0).

Alternatief 3

Voor wat betreft dit criterium scoort alternatief 3 gelijk aan alternatief 1 en 2 (effectscore 0).

Varianten

Toepassing van de in paragraaf 4.2.2 genoemde varianten leiden voor wat betreft dit criterium niet tot andere effectscores.

5.6 Beïnvloeding door watervogels (met name ganzen).

Nulalternatief

In het nulalternatief wordt de huidige ontgronding afgerond. Als gevolg hiervan neemt het areaal aan oppervlaktewater toe ten opzichte van de situatie in het verleden. Open water trekt extra watervogels aan, waaronder ganzen. Als gevolg daarvan stijgt de kans op het ontstaan van landbouwschade (als deze hun voedsel in de omliggende agrarische percelen gaan halen).

Alternatief 1

In dit alternatief neemt het areaal aan oppervlaktewater met ongeveer 20,9 hectare toe ten opzichte van het nulalternatief. Omdat daarmee de kans op extra watervogels toeneemt, neemt ook de kans op het ontstaan van landbouwschade in de omgeving toe. Dit is aangemerkt als beperkt negatief effect (effectscore 0/-).

Alternatief 2

In dit alternatief is de toename van het areaal aan oppervlaktewater even groot als in alternatief 1. Ook dit alternatief krijgt daarom een effectscore 0/-.

Alternatief 3

In het derde alternatief wordt een maximaal doorstroombaar uiterwaardenlandschap gerealiseerd. Ten opzichte van het nulalternatief neemt het areaal aan oppervlaktewater toe met ongeveer 28 hectare. Dit is ongeveer 7,1 hectare meer dan in de twee andere inrichtingsalternatieven. Op grond daarvan krijgt dit alternatief daarom een effectscore '+'.¹

Varianten

Toepassing van de in paragraaf 4.2.2 genoemde varianten leiden voor wat betreft dit criterium niet tot andere effectscores.

6 Conclusie

Uit het voorgaande kan samengevat de volgende effectbeschrijving van de verschillende alternatieven uit de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden worden afgeleid.

	Nulalternatief	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
Areaal landbouwgebied dat wordt onttrokken	0	-29,9 ha	-29,9 ha	-29,9 ha
Aantal agrarische bedrijven dat wordt beïnvloed	0	7	7	7
Beïnvloeding van agrarische woningen	0	2 agrarische woningen worden reguliere woningen	2 agrarische woningen worden gesaneerd	2 agrarische woningen worden gesaneerd
Grondwater	0	Geen effect	Geen effect	Geen effect
Watervogels	0	Kans op gewaschade i.v.m. toename wateroppervlak met 20,9 ha	Kans op gewaschade i.v.m. toename wateroppervlak met 20,9 ha	Kans op gewaschade i.v.m. toename wateroppervlak met 28 ha

Op basis daarvan is de volgende effectscore toegekend:

	Nulalternatief	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
Areaal landbouwgebied	0	-	-	-
Aantal / type bedrijven	0	-	-	-
Agrarische woningen	0	0/-	-	-
Grondwater	0	0	0	0
Watervogels	0	0/-	0/-	-